

Bůh se trápí

Rožnov, Střítež: 18.8.2019

Kazatel: Josef Hurta

Čtení: Ž 14

Text: Gn 6, 5 – 8 *I viděl Hospodin, jak se na zemi rozmnožila zlovůle člověka a že každý výtvar jeho myslí i srdce je v každé chvíli jen zlý. Litoval, že na zemi učinil člověka, a trápil se ve svém srdci. Řekl: "Člověka, kterého jsem stvořil, smetu z povrchu země, člověka i zvířata, plazy i nebeské ptactvo, neboť lituji, že jsem je učinil." Ale Noe našel u Hospodina milost.*

Také se vám stává, že vám něco přijde hrozně líto? Když prožíváme lítost, je v tom i kus zklamání, pochybností, bezmoc a hlavně nezvladatelný smutek. Občas litujeme špatného rozhodnutí nebo je nám líto, když se dopustíme omylu nebo chyby. Litujeme, když se nám něco nepodaří. Litujeme, co špatného jsme provedli. Je nám líto, když něco dopadne jinak, než jsme čekali. Litujeme toho, co se stalo a nedá se odestát.

Lítost je hluboce lidská emoce. Ale že by něčeho litoval i Bůh? Jenže právě tak jsme to četli: „Bůh litoval, že na zemi učinil člověka, a trápil se ve svém srdci.“

Než budeme přemýšlet, co to znamená, musíme si uvědomit, že bible využívá k popisu nepopsatelného Boha tzv. antropomorfismy. Tzn. že mluvíme o Bohu, jako bychom popisovali člověka. Je to jakási pomůcka, jak lidskou řečí popsat nepopsatelné. Proto má Bůh v bibli srdce nebo i ruce, má lidské vlastnosti jako žárlivost, nebo cítí lidské emoce jako hněv, radost či smutek. Biblický vypravěč tím chce především vyjádřit, že Bůh není něco abstraktního a beztvarého, ale někdo, s kým mohou mít lidé osobní vztah a s nímž mohou komunikovat. Koneckonců používat k popisu Boha lidský obraz je zcela legitimní už jen proto, že sami lidé jsou podle bible obrazem Božím. Po tomto nezbytném úvodu znovu čteme onu závažnou větu: „Bůh litoval, že na zemi učinil člověka, a trápil se ve svém srdci.“

Bůh rozhodně není sebelítostný, ukřivděný či sebestředný. Příčinou Boží lítosti je člověk. Bůh se vztahuje k člověku a cítí vůči němu lítost. A proč lidé vzbuzují v Bohu lítost? V bibli čteme důvod: „I viděl Hospodin, jak se na zemi rozmnožila zlovůle člověka a že každý výtvar jeho myslí i srdce je v každé chvíli jen zlý.“

Za prvé se ptejme, zda je to opravdu reálný obraz světa. Nevidí bible svět příliš černě? Nepřehání trochu? Vždyť z toho až mrazí: „Každý výtvar lidské myslí i srdce je v každé chvíli jen zlý.“ Tuto myšlenku neotupíme zařazením textu do dávné minulosti, protože v bibli jde o texty nadčasové. Je tedy možné, že i náš svět je opravdu tak zkažený a zlý? Vždyť máme v lidech vidět především to dobré! To ovšem neznamená nasadit si růžové brýle nebo mít klapky na očích. Bible je kniha realistická a nedělá si iluze. „Není totiž rozdíl: všichni zhřešili a jsou daleko od Boží slávy“ cituje apoštol Pavel žalmistu. Ten si totiž ve 14. žalmu posteskl tak, jako si občas posteskně každý z nás, když cítí rozčarování ze světa: „Všichni kazí, zohavují, na co sáhnou, nikdo nic dobrého neudělá. Hospodin na lidi pohlíží z nebe, chce vidět, má-li kdo rozum, dotazuje-li se po Boží vůli. Zpronevěřili se všichni, zvrhli se do jednoho, nikdo nic dobrého neudělá, naprosto nikdo!“ běduje žalmista. A není to jen pocit marnosti při pohledu na okolí. Apoštol Pavel má podobně zoufalý pocit i sám ze sebe: „Vím totiž, že ve mně, to jest v mé lidské přirozenosti, nepřebývá dobro. Chťú dobro, to dokážu, ale vykonat už ne. Jak ubohý jsem to člověk!“ Ani Bůh při pohledu na lidi nemá růžové brýle. Vidí, že lidská zlovůle má schopnost a tendenci se množit. Přesto Bůh zkouší vykresat z člověka něco dobrého. Bible někdy popisuje Boha jako hrnčíře, který tvoří z hlíny různé nádoby. A když se nádoba nepodaří, tak ji rozmačká a vytvoří jinou. Jako hrnčíř na to má právo. Jestliže ale lidé neustále vzdorují Bohu a jeho snahám o něco dobrého, pak je může kdykoliv smést ze stolu jako hrnčíř nedobrou hlínu. A kdyby lidé byli na Božím místě, udělali by to hned a bez rozmýšlení. Jenže my v bibli čteme, že Bůh se nad zlými lidmi trápí. Jsme příliš drazí Božím srdci. Přitom by se námi vůbec nemusel zabývat. A přesto se Bůh s námi trápí. Tak jsme to četli: Bůh se trápil ve svém srdci.

Někdy se mluví o krutém Bohu, který nemá s lidmi slitování, jindy se lidé ptají, jak se na ten svět může Pán Bůh dívat a nic přitom neudělá. Nuže, bible píše, že Bůh se na svět dívá. A vede ho to k lítosti. Lidé by svět soudili šmahem. Bůh se naproti tomu se světem trápí.

Možná stojí za to zdůraznit, že bible tu neřeší otázku zla jako takového, neřeší různá nezaviněná neštěstí a nezabývá se jejich příčinami. Mluví se tu konkrétně o zlovlci člověka a o výtvorech jeho mysli a srdce. I proto se Bůh tak zdráhá zasáhnout, protože člověk je se zlem sžitý a vnitřně srostlý.

Lidské zlo má totiž původ v lidském srdci. Kde se tam vzalo? Dobro a zlo jsou rub a líc téže mince, jejíž hodnotu nazýváme „svoboda“. Bůh stvořil lidi svobodné, a to znamená, že se mohou rozhodovat mezi dobrem a zlem. Neměl si tedy raději stvořit otroky, kteří by se nemohli svobodně rozhodovat a jen jako roboti by konali naprogramované dobro? Zřejmě má hodnota mince zvané svoboda pro Boha nedozírnou cenu. Bohu však přináší dilema: Má vyslyšet lidské výčitky na svou adresu, proč nic se zlem na světě neudělá a má šmahem vymazat lidi a jejich zlo ze světa? Anebo má ponechat vše svému osudu a být za krutého Boha, který jen cynicky a nečinně přihlíží zlu na světě? Vždyť i pro nás platí, že máme-li moc zabránit zlu, je naší povinností to udělat. Ale když původcem zla je převrácené lidské srdce, má Bůh člověka jednoduše sprovodit ze světa? Smést ho z povrchu země? A jak by to měl udělat? Roztržít lidi na ty, kdo mají na svém srdci nějaký černý flíček, ty zahubit a ponechat jen ty, kdo jsou čistí jak lilie? Kdo by potom obstál?

Dnešní text nám dává nahlédnout do tohoto Božího dilematu. Vidíme, jak lituje, že na zemi učinil člověka, a trápí se ve svém srdci. Slyšíme, jak si říká: „Člověka, kterého jsem stvořil, smetu z povrchu země.“ Ovšem ihned vzápětí se dočteme: „Ale Noe našel u Hospodina milost.“ Najednou je tu milost jako součást Božího soudu. Bůh činí zlu přítrž a přitom zůstává milosrdný. Vyhladí lidstvo, a přesto mu dá znovu šanci! Bůh nekončí s lidmi definitivně. Ponechává nám možnost nového začátku.

Jen tak na okraj: Ono to lidské zlo je prorostlé nejen s lidmi samými, ale s celým stvořením. Zasahuje i přírodu i zvěř. Proto se Bůh rozhoduje smést z povrchu země člověka i zvířata, plazy i nebeské ptactvo. Jak ale víme z příběhu o potopě, Boží soud v sobě obsahuje milost pro všechno stvoření. Zatímco člověk je nemilosrdný nejen k sobě, ale i k přírodě, Bůh je milosrdný ke všemu stvoření.

Závěrem tedy můžeme říci: Důležitým rysem Božího soudu je prvek milosti. Ačkoliv je vyvolený Noe charakterizován jako muž spravedlivý a bezúhonný, jeho lidská spravedlnost na záchranu lidstva nestačila. On sám je zachráněn z pouhé Boží milosti. Noe není nějakým světcem, pro jehož zásluhy bychom byli živi i my. Teprve Ježíš Kristus je tím, kdo svou obětí vydobyl lidem skutečné spasení, tedy záchranu před důsledky našeho hříchu, před marností života a před trvalým odloučením od Boha. Skrze Krista získáváme vírou přístup k veliké Boží milosti. I relativně spravedlivý a bezúhonný člověk se potřebuje obrátit k Ježíši Kristu s prosbou o milost. A v biblickém vyprávění je ono obrácení vyjádřeno více než názorně. Když obrátíte jméno Noe naruby a čtete ho v hebrejštině pozpátku, tedy jako my zleva doprava, dostanete hebrejské slovo „milost“.

Modlitba: *Pane Ježíši Kriste, děkujeme, že jsi nám zjevil Otce, který se pro nás trápí. On neušetřil ani tebe, svého vlastního Syna, ale za nás za všechny jej vydal na kříž. Nebýt tvé oběti, neměli bychom naději na záchranu a naše hříchy by nás dostihly. Děkujeme, že Boží milost převyšuje naši lidskou spravedlnost. Amen.*

Přímlovná modlitba: *Pane Ježíši Kriste, prosíme za tento svět, který nám často připadá zlý a nepřátelský. Dej, ať tvá církev svět nesoudí, ale zvěstuje spásu. Prosíme za lidi, kteří si více zamilovali tento svět než tebe, dej jim včasné prozření a osvobod' je od falešných iluzí. Prosíme za přírodu a vše, co v ní žije a co je postiženo lidským hříchem. Dej uzdravení polím, řekám, ovzduší, plodinám i dobytku. Prosíme za zdravé prostředí, v němž žijeme. Modlíme se za všechny kraje světa, zvláště za ty okrajové, kde je hlad a bída a kde bohatí jen využívají levnou pracovní sílu. Prosíme, ať daroval svou milost tam, kde je lidská spravedlnost krutá. Prosíme o milost pro náš národ, který si tvou přízeň pro svou neposlušnost nezaslouhuje. Prosíme o přítomnost tvého království tam, kde lidské vlády a moci selhávají. Amen.*